

pestprotocol 2021/2024

**Informatie over ons beleid tegen pesten
voor personeel, ouders en leerlingen.**

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Pesten.....	3
Wat is pesten?	3
De gepeste leerling	4
De pester	4
De meelopers en andere leerlingen	5
De medewerkers.....	5
De ouders.....	5
Het aanpakken van pesten	5
Digitaal pesten ofwel cyberpesten.....	5
Wat is cyberpesten?	5
Hoe wordt er gepest?	5
Het stappenplan na een melding van cyberpesten	6
Het pestprotocol	7
Uitgangspunten	7
De school	7
Preventieve maatregelen	8
Het stappenplan bij melding van pesten.....	9
Het leerlingloket	9
De coach	9
De taak van vakdocenten	9
De rol van de leerlingbegeleider.....	9
De antipestcoördinator (apc).....	10
De afdelingsleider	10
Schorsing.....	10
Schoolverwijdering	10
Bijlagen	12
Bijlage 1	12
Bijlage 2	13
Bijlage 3	14
Bijlage 4	15
Bijlage 5	17
Bijlage 6	18

Inleiding

Het hoofddoel van het protocol is het zoveel mogelijk voorkomen en bestrijden van pesten door alle betrokkenen goed te informeren over ieders rol. Daarnaast heeft het pestprotocol een informatieve en verwijzende functie. Op Maerlant wordt pestgedrag niet geaccepteerd, dit wordt volgens een (vooraf) bepaalde handelswijze aangepakt. Er zijn vier anti-pestcoördinatoren. Hun rol wordt beschreven in dit protocol. Maerlant heeft een schoolreglement waarin een paragraaf veiligheid is opgenomen en een handelingsprotocol schoolveiligheid.

Maerlant wil een zo veilig mogelijk schoolklimaat scheppen. Mede door het scheppen van overzichtelijke en herkenbare eenheden, draagt de organisatie ook bij aan het gevoel van veiligheid. Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. In dat geval zal dit pestprotocol telkens worden aangepast.

Voor de tekst van dit pestprotocol is gebruik gemaakt van pestprotocollen van andere scholen en van het Nationaal Onderwijsprotocol tegen het pesten.

Pesten

Wat is pesten?

Het Nederlands Jeugdinstituut omschrijft de definitie van pesten als volgt: "Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Relatief nieuwe manieren van pesten zijn het digitaal en mobiel pesten. Kinderen of jongeren gebruiken dan het internet (bijvoorbeeld pesten via het chatten) of pesten elkaar door vervelende berichten en/of afbeeldingen via de mobiele telefoon te versturen."

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden van het gepest. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus genomen worden. Het lastige is dat pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. Zelfs als pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om moeten gaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met ouders en leerlingen) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Het is van belang dat leerlingen laagdrempelig om hulp kunnen en durven vragen.

Voor mentoren betekent dit dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groepsfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Op verschillende manier kan er worden gepest. Denk aan verbaal, lichamelijk en via sociale media. Hieronder heeft Maerlant een aantal soorten onder elkaar gezet.

Verbaal:	Schelden, dreigen, vernederen en belachelijk maken;
Lichamelijk:	Duwen, trekken en sjorren aan kleding, schoppen, slaan, krabben, haren trekken en het gebruik van wapens;
Achtervolgen:	Opjagen, achterna lopen, in de val lokken, klem zetten en opsluiten;
Uitsluiting:	Doodzwijgen, negeren, uitsluiten bij feestjes en groepsopdrachten;
Stelen en vernielen:	Afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken en fietsen beschadigen;
Afpersing:	Dwingen om geld of spullen af te geven en het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen;
Sociale media:	Vervelende reacties plaatsen, foto's doorsturen naar derden en foto's en/of teksten zonder toestemming plaatsen.

Tussen plagerij en pesten loopt een onduidelijke grens die voor eenieder verschilt. Iedereen is gerechtigd zelf aan te geven wat hij of zij als acceptabel beschouwt.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar het heeft vaak te maken met het gedrag dat wordt vertoond, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop die worden geuit.

Kinderen die gepest worden hebben vaak andere interesses dan de meeste leeftijdsgenoten, ze doen dingen anders, ze zijn goed in een vakgebied of juist niet. Veel kinderen die gepest worden hebben een beperkt weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit. Vaak zijn ze angstig, onzeker in een groep, durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden.

Deze angsten en onzekerheden worden vaak verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt, waar zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste leerlingen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdsgenoten.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis en op school niet tot bijna nooit over. De redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte;
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten erger wordt;
- Het probleem lijkt onoplosbaar.

De pester

Pestende leerlingen zijn vaak fysiek en/of verbaal de sterksten in hun groep. Ze zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen ze zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Meisjes pesten in driekwart van de gevallen door middel van psychisch geweld (buitensluiten en roddelen) en voor de rest door middel van fysiek geweld. Bij jongens is het andersom: in driekwart van de gevallen door fysiek geweld en voor de rest door middel van psychisch geweld.

Pesters kunnen het zich permitteren zich agressief op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de directe inzet van geweld. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, want het slachtoffer vraagt er in hun ogen immers om gepest te worden. Pesten kan een aantal oorzaken hebben:

- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet). Als een pester zich verloren voelt in een grote groep, kan hij of zij zich belangrijker maken door een andere om laagte halen;
- Het moeten spelen van een niet-passende rol;
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas;
- Een niet-democratische leefmilieu binnen de school. Iemand autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd;
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau);
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid) of juist een sterk gevoel voor autonomie;

- Een negatief zelfbeeld of weinig eigenwaarde;
- Een problematische thuissituatie of negatief voorbeeldgedrag van ouders of verzorgers.

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze geen actie ondernemen tegen de pester. Heel af en toe neemt een leerling, of een klein groepje leerlingen het voor het gepeste kind op.

De medewerkers

Pesten is een goed bewaard geheim: (bijna) iedere leerling weet dat in de groep wordt gepest. Toch durft niemand het aan een docent of ouder te vertellen. De medewerkers weten dus ook vaak niet dat er in een groep wordt gepest en zien als ze ongewenst gedrag zien, wordt het niet altijd als pesten geïnterpreteerd.

De ouders

Wanneer kinderen worden gepest, durven ze in de meeste gevallen niet aan hun ouders te vertellen dat dit hen overkomt. Ze kunnen bang zijn dat hun ouders naar school gaan, het aan de mentor vertellen en dat deze het verkeerd aanpakt. Ze schamen zich vaak dat dit hen overkomt. Soms denken ze dan het gedrag van de pester zelf hebben uitgelokt en dus het dus verdienen gepest te worden.

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijk en krachtige reactie vanuit school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat gezamenlijk binnen school het beste kunnen aanpakken. Pesten kan grote gevolgen hebben voor de gepeste (onzekerheid, faalangst, depressie en zelfdoding) en de pester (problemen met sociale relaties, positief tegenover gebruik van geweld en heeft grotere kans in het criminele circuit terecht komen).

Digitaal pesten ofwel cyberpesten

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten via het internet en via mobiele telefoon (bijlage 5).

Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven.

Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hoe wordt er gepest?

- Pest mail: schelden, beschuldigen, roddelen en beledigen;
- Stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haat mails of het dreigen met geweld in chatrooms;
- Het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno gewelddadig materiaal et cetera;
- Ongewenst contact met vreemden;

- Webcam-seks: beelden die ontvangen worden, kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden;
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail.

Het stappenplan na een melding van cyberpesten

1. Bewaar de berichten

Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren kopiëren, WhatsApp-gesprekken opslaan).

2. Blokkeren van de afzender

Leg de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pester kan blokkeren.

3. Probeer de dader op te sporen

Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden ook is er van alles mogelijk via de helpdesk.

4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling

Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.

5. Verwijs ouders zo nodig door

Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, namelijk:

- 0800-50 10: de onderwijstelefoon;
- 0900-11 13 11 13: de vertrouwensinspectie.

6. Adviseer aangifte

In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-01 01).

7. De leerlingbegeleider

Verwijs de pester en/of de gepeste door naar de leerlingbegeleider wanneer verdere begeleiding nodig is.

Het pestprotocol

Het pestprotocol (bijlage 1) vormt de verklaring van de verantwoording van de school, de ouders waarin vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en vervolgens een vooraf bepaalde handelingswijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

Het pestprotocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan.

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Met het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten (bijlage 1) laten alle betrokken partijen zien, dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
2. De school is actief in het schappen van een veilig, pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).
5. De school ontplooit preventieve (les) activiteiten.

De school

- Zorgt dat de directie, de coaches en de docenten voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten;
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is. De sociale veiligheid wordt conform wetgeving gemonitord.
- Organiseert preventieve activiteiten door:
 - Op klasniveau omgangsregels af te spreken en deze actueel bij leerlingen te houden;
 - Leerlingen bewust te maken van omgangsvormen (complimenteren/aanspreken). Het personeel is zich bewust van voorbeeldfunctie;
 - Het onderwerp pesten en digitaal pesten komt regelmatig aan bod in mentorlessen;
 - Workshops te organiseren voor leerlingen en ouders en naar behoeften voor medewerkers.

Biedt steun aan de leerling die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen;
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt;
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen;
- Het aanbieden van hulp georganiseerd vanuit de 2e lijnszorg (via aanmelding IBT);
- Zo nodig door te verwijzen naar externe hulpverlening.

Biedt steun aan de pester

- Het confronteren van de leerlingen met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester;
- De achterliggende oorzaken boven tafel zien te krijgen;
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag;
- Het aanbieden van hulp georganiseerd vanuit de 2e lijnszorg (via aanmelding IBT);
- Zo nodig door te verwijzen naar externe hulpverlening.

Analyseert de groep

- Onderzoeken welke leerlingen worden gepest, welke zijn pester, meeloper, de aanmoediger van pestgedrag, buitenstaander en welke helpen de gepeste leerling;
- Zo nodig worden leerlingen aangesproken op hun rol in de groep;
- Bekeken wordt welke leerlingen ingezet kunnen worden om de gepeste leerling te steunen;
- In het algemeen wordt met de groep gesproken over de rollen die je als leerling aan kunt nemen bij pestgedrag;
- Zo nodig worden er aanvullende afspraken gemaakt om te komen tot een beter groepsklimaat.

Het betrekken van de klas bij het probleem

De coach bespreekt indien nodig met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De coach komt hier in de toekomst op terug.

Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen;
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken;
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind (bijlage 4);
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

Preventieve maatregelen

Elke coach bespreekt ergens aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken wordt beschouwd, maar als hulp bieden of vragen. In de leerjaren één en twee wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere studielessen. De leerlingen ondertekenen aan het eind van deze les (sen) een aantal samen gemaakte afspraken (het pestcontract).

Indien een coach of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rollen van de pesters, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pesten als het slachtoffer.

Voorbeeld van een klassikale afspraak voor een "Pestcontract"

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school. Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet;
- Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen;
- Ik blijf van andermans spullen af;
- Als er ruzie is, speel ik niet voor eigen rechter;
- Ik bedreig niemand, ook niet met woorden en ook niet via iemand anders;
- Ik neem geen wapens en/of drugs mee naar school;
- Ik gebruik geen geweld;
- Als iemand mij hindert, vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen;
- Als dat niet helpt, vraag ik een docent om hulp.

Deze afspraken dienen als basis en kunnen per leerjaar en/of klas worden aangevuld.

Het voorbeeld gedrag van de docent in de les en van de medewerkers van de school is belangrijk. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar acceptatie van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerling gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd en waar docenten, onderwijsondersteunend personeel en schoolleiding duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

Het stappenplan bij melding van pesten

Het leerlingloket

Voor alle leerlingen in de school is dit een toegankelijke plek waar zij terecht kunnen bij vragen over pesten. Zij kunnen hier ook melding doen van pesten bij anderen of zichzelf. De medewerkers van het leerlingloket ondernemen afhankelijk van de situatie actie naar ofwel mentor ofwel anti-pest coördinator. Het leerlingloket werkt ondersteunend naar coach en afdelingsleider.

De coach

1. Praat na een melding pesten eerst apart met de gepeste leerling en later met de pester(s).
2. Organiseert een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
3. Neemt afhankelijk van de situatie contact op met de ouders van de pester en de ouders van de gepeste leerling en betreft hen bij de oplossing.
4. Bespreekt direct het vervolgtraject, indien het pesten zich herhaalt.
5. Maakt van alle acties en afspraken rondom de peestsituatie een logboekitem aan in magister en autoriseert daarbij in ieder geval de rol van afdelingsleider en anti-pestcoördinator.
6. Praat zo nodig, in zijn algemeenheid over pesten, met de klas. Dit in verband met het zo nodig herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
7. Meldt het pestgedrag bij de betreffende afdelingsleider indien het probleem zich herhaalt en brengt ouders hiervan op de hoogte.

De coach kan de anti-pestcoördinator (gekoppeld aan het team) vragen om advies of ondersteuning.

De taak van vakdocenten

1. Heeft een signalerende taak: wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren.
2. Brengt de coach op de hoogte van de (mogelijke) peestsituatie en de wijze van afhandelen
3. Maakt een logboekitem aan in Magister en autoriseert daarbij in ieder geval de rol van de coach, afdelingsleider en anti-pestcoördinator De vakdocent kan de anti-pestcoördinator (gekoppeld aan het team) vragen om advies of ondersteuning.

De rol van de leerlingbegeleider

1. Hij ondersteunt, in overleg met het intern begeleidingsteam waar nodig coaches en coördinatoren tijdens de verschillende fasen in het proces.
2. Hij biedt, in overleg met het intern begeleidingsteam, op vrijwillige basis individuele begeleiding aan de pester en de gepeste.
3. Hij kan, waar nodig, een inbreng hebben tijdens een les.

De antipestcoördinator (apc)

1. Monitort de sociale veiligheid in de school en levert een actieve bijdrage aan initiatieven deze te verbeteren.
2. Zorgt voor activiteiten om het anti-pestbeleid gezamenlijk vorm te geven
3. Heeft een adviserende- en ondersteunende rol bij het voorkomen en oplossen van een peestsituatie tussen leerlingen.
4. Adviseert de schoolleiding over de inzet van preventieve activiteiten en zorgt voor de beschikbaarheid hiervan.
5. Monitort het volgen van het pestprotocol bij acute pestproblemen door de coach en/of afdelingsleider door een actieve benadering.
6. Wijst op belang van het maken van afspraken om de peestsituatie te stoppen en het registreren van deze afspraken in Magister.
7. Monitort of de gekozen aanpak helpend is en adviseert indien nodig bij vaststellen van de maatregelen wanneer afspraken onvoldoende nageleefd worden.
8. Fungeert (in samenwerking met de mentor) als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen.

De afdelingsleider

1. Neemt bij herhaling van pestgedrag de rol van de coach over.
2. Heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester(s) apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
3. Adviseert zo nodig, zowel aan de pester als de gepeste, hulp op vrijwillige basis en meldt de leerlingen dan aan bij het intern begeleidingsteam.
4. Stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
5. Bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
6. Koppelt alle informatie weer terug naar de coach.
7. Maakt van alle acties en afspraken rondom de peestsituatie een logboekitem aan in Magister en autoriseert daarbij in ieder geval de rol van de anti-pestcoördinator.

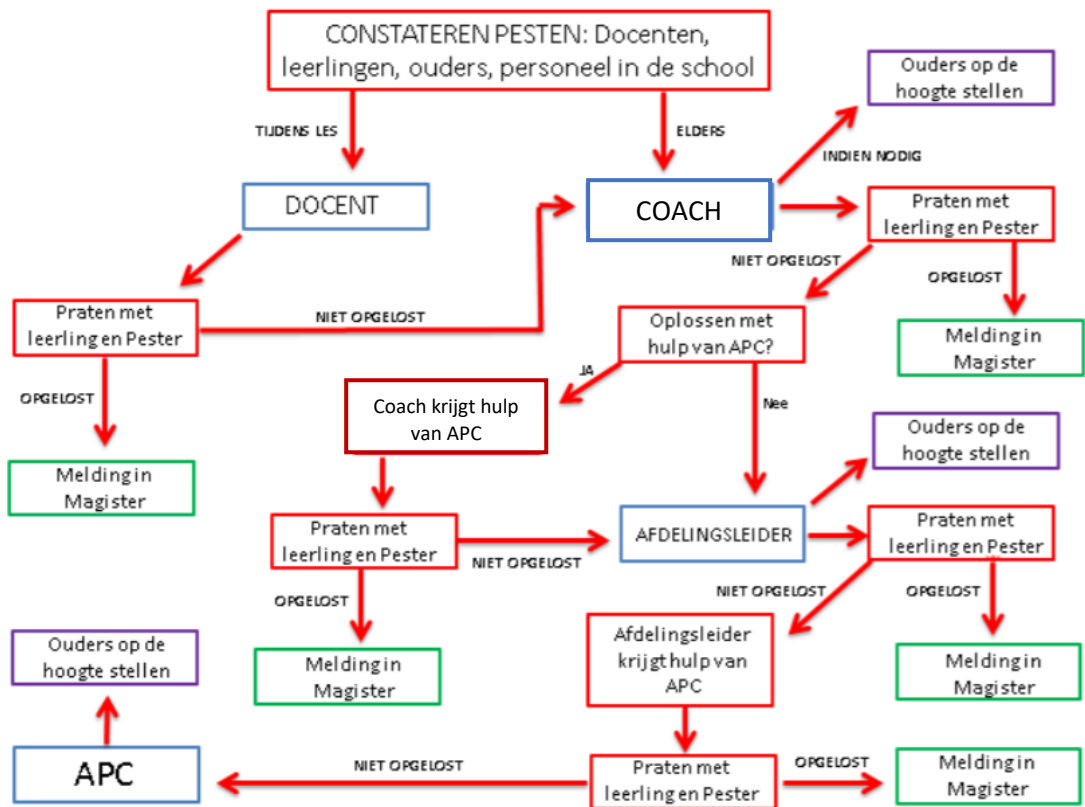
De afdelingsleider kan de anti-pestcoördinator (gekoppeld aan het team) vragen om advies en/ of ondersteuning.

Schorsing

Wanneer de eerste aanpak geen verbetering geeft, volgt een interne schorsing van twee dagen. Bij de volgende keer krijgt de pestende leerling een langere schorsing, dit in overleg met de afdelingsleider en leerplicht.

Schoolverwijdering

Wanneer de leerling, ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen, blijft volharden in het ongewenst pestgedrag, liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. Er rest de school niets anders dan schoolverwijdering.

Bijlagen

Bijlage 1

Nationaal Onderwijsprotocol tegen Pesten

Het Nationaal onderwijsprotocol tegen Pesten beoogt via samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken en daarmee het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van kinderen te verbeteren.

De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:

1. Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Uit onderzoek blijkt dat één op de vier kinderen (± 375.000) in het basisonderwijs en één op de zestien leerlingen (± 56.000) in het voortgezet onderwijs slachtoffer zijn van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van kinderen en jongeren, in het bijzonder door de leraren en door de ouders.
2. Het bevoegd gezag en directie gaan, om een passend en afdoend antwoord te vinden op het pestprobleem, uit van een zo goed mogelijke samenwerking tussen leraren, ouders en leerlingen, gebaseerd op afgesproken beleid dat gericht is op samenwerking.
3. Onze school wenst een samenwerking, zoals bedoeld onder punt 2, ook daadwerkelijk aan te gaan, te stimuleren en te onderhouden.
4. De ondertekenaars van dit protocol verbinden zich daarom het volgende te doen:
 - Het werken met de 'vijfsporenaanpak';
 - Het bewust maken en bewust houden van de leerlingen van het bestaan en de zwaarte van het pestprobleem;
 - Het bewust maken en bewust houden van de (levenslange) gevolgen van pesten;
 - Een gerichte voorlichting over de preventie en de aanpak van het pesten aan alle ouders van de school;
 - Het zorgen voor een voor iedere aan de school verbonden persoon toegankelijke, actuele informatie over het pestprobleem, met als speciaal aandachtspunt informatie voor de leerlingen;
 - Het beschikbaar stellen van geld waarmee de scholing van personeelsleden, lesmaterialen, lezingen, activiteiten voor ouders, de aanschaf van boeken en andere informatie wordt bekostigd;
 - Het invoeren van een sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem op school;
 - Zodat probleemgedrag bij leerlingen zo vroeg mogelijk kan worden onderkend en tegengegaan.
5. De ondertekenaars verklaren zich in principe bereid tot deelname aan een periodieke zelfevaluatie (bijvoorbeeld de PestTest[®]) binnen een door de medezeggenschapsraad vastgestelde termijn.
6. Als het protocol is ondertekend, wordt een kopie op een duidelijk zichtbare plaats opgehangen in de school. De tekst van het protocol wordt verder bekend gemaakt via de schoolkrant en, indien aanwezig, de website van de school.
7. Het bevoegd gezag en de directie zorgen er verder voor dat naar aanleiding van de ondertekening van dit protocol een beleid tegen het pesten wordt geformuleerd. Dit beleid wordt in het schoolplan en de schoolgids opgenomen.

Naam en plaats van de school: Maerlant, Brielle

Getekend namens:

Bestuur Directie/personeel Medezeggenschapsraad Ouderraad Leerlingenraad

Bijlage 2

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er leerlingen die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste leerlingen lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want **niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming**.

Bijlage 3

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is driedelig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan;
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen;
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- Probleemgericht en richt zich op gedrag dat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren;
- Relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt, maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. Zeg nooit: Je bent heel gemeen. Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is;
- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen;
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc. Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Bied zo nodig hulp aan van de leerlingbegeleider (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).

Bijlage 4

Leidraad voor de ouders

Informatie voor ouders van gepeste kinderen

- *Wat kunnen signalen zijn van pesten?*

- Niet meer naar school willen;
- Niets meer over school vertellen;
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of niet meer bij anderen gevraagd worden;
- Slechtere resultaten op school dan vroeger;
- Vaak dingen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Vaak hoofdpijn of buikpijn hebben;
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- Niet willen gaan slapen; vaker wakker worden of nachtmerries hebben; bedplassen;
- De verjaardag niet willen vieren;
- Niet buiten willen spelen;
- Niet alleen een boodschap durven doen;
- Niet meer naar een club willen/durven gaan;
- Bepaalde kleren niet meer aan willen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Zelf blessures creëren om niet naar school te hoeven.

- *Wat kunnen ouders/verzorgers zelf doen?*

- Neem uw kind serieus en zeg dat u met anderen gaat proberen het pesten te stoppen;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de mentor bespreken;
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt;
- Probeer uw kind uit te leggen waarom kinderen pesten;
- Samen praten over pesten kan ook via een boek of een videoband over het onderwerp;
- Vertel dat volwassenen vaak niets doen, omdat ze niet zien dat er gepest wordt of omdat ze niet weten hoe het probleem moet worden opgelost;
- Waarschuw uw kind dat het pesten niet meteen ophoudt als er beter op wordt gelet. Pesten is soms een gewoonte geworden, die moeilijk af te leren is;
- Houd het onderwerp bespreekbaar, informeer regelmatig hoe het gaat;
- Als u er van uw kind met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrondinformatie en maak duidelijk dat de school het zorgvuldig zal aanpakken. Voordat u dit belooft, is het raadzaam te vragen wat de school doet;
- Beloon uw kind en help het zijn/haar zelfrespect terug te krijgen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team) sport;
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Doe dat niet met een negatieve insteek, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: "Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?";
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind;
- Als uw kind echt lijdt onder het pesten en dat ten koste gaat van het zelfvertrouwen, kan hulp van een deskundige nodig zijn. Dit kan individueel of mogelijk in een sociale vaardigheidstraining;
- Houd het niet stil, maar onderneem actie!

Informatie voor ouders van pestende kinderen

- Neem het probleem serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans een pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen;

- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Bekijk samen met uw kind een film over pesten;
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen over andere manieren om met elkaar om te gaan;
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind;
- Ook zijn er mogelijkheden om uw kind aan een sociale vaardigheidstraining te laten meedoen. Informatie hierover is op te vragen bij de mentor, de afdelingsleider leerlingenzorg.

Bijlage 5

Tips voor leerlingen

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt;
- Gebruik een apart Hotmailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een emailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft;
- Gebruik altijd een bijnaam als chat;
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet gemakkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site;
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt;
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug;
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt;
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst;
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten;
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail;
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden;
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden;
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten;
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms'jes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren;
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP-adres van de e-mail kan soms worden afgeleid van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op;
- Ga naar je mentor of afdelingsleider toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen;
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenislaf.nl.

Bijlage 6

Links voor bruikbare adressen bij pesten

Algemene zoekpagina's

- www.pesten.startkabel.nl
- www.pesten.startpagina.nl

Pesten (algemeen)

- www.pestweb.nl
Website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.
- www.schoolenveiligheid.nl
Centrum School en Veiligheid van het APS verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid en adviseert schoolleiders, leraren/docenten, mentoren, leerlingbegeleiders, vertrouwens (contact)personen, onderwijsondersteunend personeel, et cetera.
- www.veilig.kennisnet.nl
Handreikingen en links voor ouders, leraren, kinderen, scholieren, schoolmanagers en ICTcoördinatoren.
- www.pesten.net
Voor en door slachtoffers, richt zich op Nederland en Vlaanderen. Opgericht door Bob van der Meer.

Cyberpesten / veilig internetgebruik / veilige school

- www.mijnkindonline.nl
Stichting Mijn Kind Online is een kenniscentrum jeugd en (digitale) media en doet onderzoek naar hoe jeugd tussen 2 en 18 jaar omgaat met nieuwe media en adviseert daar ouders over
- www.oudersonline.nl
Ouders Online is een onafhankelijke website en service-organisatie voor ouders van kinderen van -1 tot 18+.
- www.stopdigitaalpesten.nl
Campagne van SIRE (Stichting Ideële Reclame).
- www.digibewust.nl
Een informatieve site van het Ministerie van Economische Zaken, die u als consument of zakelijke gebruiker informeert over het veilig gebruik van internet.
- www.ppsi.nl
PPSI is een expertisecentrum van het APS op het gebied van het bestrijden en voorkomen van (homo)seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs. Aansluitend op het werkgebied van vertrouwenspersonen kunt u bij PPSI ook terecht voor informatie over: pesten, agressie, geweld, discriminatie en racisme.

Films met als thema pesten

- Bluebird (2004)
- Mean creek (2005)
- Mean girls (2006)
- Ben X (film over student met Autisme spectrum problematiek)
- Spijt (2013)
- Boeken met als thema pesten
- Carry Slee: Spijt!
- Ellen Tijsinger: Morgenster
- Peter Pohl: We noemen hem Anna
- Jan de Zanger: Hadden we er maar wat van gezegd!
- Aidan Chambers: Tirannen
- Evert Hartman: Oorlog zonder vrienden